

The Project Gutenberg eBook of Mestari Gert eli Lörpöttelevä parturi: Huvinäytelmä 1:ssä näytöksessä, by Ludvig Holberg

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Mestari Gert eli Lörpöttelevä parturi: Huvinäytelmä 1:ssä näytöksessä

Author: Ludvig Holberg

Translator: Jussi Snellman

Release date: October 26, 2015 [EBook #50314]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MESTARI GERT ELI LÖRPÖTTELEVÄ PARTURI:
HUVINÄYTELMÄ 1:SSÄ NÄYTÖKSESSÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

MESTARI GERT eli LÖRPÖTTELEVÄ PARTURI

Huvinäytelmä 1:ssä näytöksessä

Kirj.

LUDVIG HOLBERG

Suomentanut Jussi Snellman

U. W. Telén & C:o, Kuopio, 1903.

HENKILÖT:

Mestari Gert, välskäri ja parturi.

Gunild, hänen äitinsä.

Gilbert, apteekkari.

Leonora, hänen tyttärensä.

Leonard, viinikauppias.

Gotthard, apteekkarin veli.

Pernilla, apteekkarin palvelustyttö.

Jesper, apteekkarirenki.

Henrik, Leonardin palvelija.
Eräs apteekkipoika.
Asianajaja.
Tuomari.

Näyttämö: Puutarha perällä taustana. Oikealla puu, ovi rappuineen, parturin kyltti ja lähempänä katsojia toinen ovi. Vasemmalla perempänä apteekkarin kyltti, ovi, ikkuna ja toinen ikkuna, jonka alla penkki, perempänä pensas, jonka edessä penkki ja pyöreä pöytä, keskellä oikeaan myös pensas ja penkki.

1:nen kohtaus.

Henrik. Pernilla.

Henrik. Hyvää huomenta, piikaseni! Minä näin, että sinä tulit apteekista. Onko niitä apteekkityttöjäkin?

Pernilla. Ei, sinä ihan erehdyt. Minä en ole mikään tyttö — olen vaan rohtopurkki. Mikä hävytön kysymys!

Henrik. Niin, soisinpa tosiaankin, että sinä olisit rohtopurkki.

Pernilla. Miksi niin? Kyllä silloin tuhraantuisit.

Henrik. Hoo! Kyllä minä vain sinne sormeni sovitteleisin. Mutta oikein totta puhuen, oletko sinä todellakin joku talon tyttöjä, vai jokin muu siellä?

Pernilla. Jokin muu, teidän palvelukseksenne.

Henrik. Ehkä jokin lääke?

Pernilla. Kyllä, lavermanki. Tuo poika ei mahda olla oikein viisas.

Henrik. Anteeksi, että lasken leikkiä. Minun pitäisi apteekkiin herrani asialle.

Pernilla. Kuka on herrasi?

Henrik. Herra Leonard, viinikauppias tässä vastapäätä.

Pernilla. Ai, kyllä tunnen hänet, korea, nuori herra! Onko hän kipeä?

Henrik. On, hän on saanut vamman, eikä mikään muu voi häntä parantaa, kuin eräs lääke teidän apteekistanne.

Pernilla. Onko sinulla sitten resepti?

Henrik. On.

Pernilla. Mikä tohtori on sen antanut?

Henrik. Tohtori Cupido.

Pernilla. No, se nyt on valhe. Sehän matkusti täältä jo muutamia vuosia sitten.

Henrik. Paha hänet periköön, niin totta kuin hän on vielä täällä.

Pernilla. No, niinpähän oli! Tuo poika on päästä vialla. Näytäppäs tänne se reseptisi.

Henrik. Se on Leonora, apteekkarin tytär. Ymmärrättekö nyt, mihin tähtään?

Pernilla. Ahaa! Isäntäsi on rakastunut meidän — neitiimme.

Henrik. Niin, jotain sinne päin.

Pernilla. Voi, voi! Silloin surkuttelen miesparkkaa; sillä se ainoa lääke, joka häntä auttaisi, on jo toiselle määrätty, kuten ehkä itsekin tietänet.

Henrik. Niin, tiedän kyllä. Hän on määrätty mestari Gertille, joka on parturi ja välskärinä täällä kaupungissa.

Pernilla. Mutta miksi ei sitten herrasi tullut ennen? Hän olisi ihan varmaan saanut neidin, sillä onhan hän kunnon mies.

Henrik. Eihän hän voinut kuvitella mielessään, että apteekkari naittasi tyttärensä niin nuorena. Hän on kyllä kauvan pitänyt tyttöä silmällä, mutta ei ole antanut huomata sitä, tyttö kun on vielä niin nuori.

Pernilla. Mistä herrasi on kotoisin?

Henrik. Tästä kaupungista.

Pernilla. Se ei voi olla mahdollista.

Henrik. Miksi niin.

Pernilla. Koska hän ei sen paremmin tunne kaupunkimme naisia, eikä tiedä että meikäläiset tytöt eivät suinkaan tahdo kauvemmin olla naimattomia kuin korkeintaan viidentoista vanhoiksi. Senhän toki minä hyvin tiedän omasta kokemuksestani.

Henrik. Mutta onko sitten kauppa jo täydellisesti tehty?

Pernilla. Kyllä vanhempien välillä, mutta ei vielä heidän itsensä kesken.

Henrik. Koska se tapahtui?

Pernilla. Vanhemmat sopivat siitä jo kuukausi sitten, mutta mestari Gert itse ei ole vielä neidille puhunut siitä mitään, ja se kovin suututtaa molempien vanhempia.

Henrik. Onko siis tämä naiminen vastoin mestari Gertin tahtoa?

Pernilla. Ei suinkaan. Päinvastoin on hän äitiäänkin pyytänyt kosimaan puolestansa.

Henrik. Mutta sitä en ymmärrä; minun mielestäni ei mestari Gert ole juuri niitä, jotka ujostelevat.

Pernilla. Kaikkea muuta; päinvastoin hyvinkin tungettelevainen.

Henrik. No, mitä hemmetissä? Hän on rakastunut, on häikäilemätön, eikä kuitenkaan ole kosinut. Ehkä tyttö on kylmäkiskoinen, eikä antau hänen puheilleen?

Pernilla. Ei, ei, neitimme kyllä taipuu isänsä tahtoon ja odottaa vaan joka päivä, että mestari itse kosisi.

Henrik. Minä huomaan, että suutuitte siitä, että äsken kujeilin kanssanne, ja nyt tahdotte maksaa samalla mitalla.

Pernilla. Eikä, en ole niin kostonhimoinen. Mutta minä selitän mikä siihen on syynä. Joka ihmisellä on tapansa. Mestari Gertin tapa on kiusata ihmisiä alituisella lörpöttelemisellään.

Henrik. Mitä ihmettä? Piisaako hänellä sitten niin paljon puheenainetta?

Pernilla. Mitä vielä, mutta hän puhuu vaan kolmesta tai neljästä asiasta. Ensiksikin, jostain vanhasta piispasta Jyllannissa, jonka nimi oli Arius, ja jota vainottiin muutaman kirjansa takia, jonka hän oli antanut painattaa. Ja sitten toiseksi jostain merkkireiveistä ja paltturuhtinaista Saksassa. Kolmanneksi turkkilaisista ja neljänneksi reissustaan, jonka hän kerran teki Harslevista Kieliin. Niin että mistä hyvänsä alkaakin puhua hänen kanssaan, niin yks' kaks' on tietämättään auttamattomasti keskellä Saksaa tai jossain Turkinmaalla.

Henrik. Sepä vasta merkillinen tapa.

Pernilla. Esimerkiksi, jos joku sattuisi sanomaan hänelle vaikka näin: tänään on kaunis ilma, niin vastaa hän: oo, sellainen ilma minullakin oli kerran, kun matkustin Harslevista Kieliin. Ja sitten se märehitii koko reissunsa taas alusta loppuun, kunnes äänensä on ihan sorroksissa ja vaikka hänet tukasta silloin raahaisi ulos huoneesta, ei hän ennen lakkaa lörpöttämästä mokomasta reissustaan, ennenkuin on päässyt Kieliin asti. Ja niin hän joka kerta tarttuu kiinni kielestään, silloin juuri, kuin hänen pitäisi kosia neitiä, niin että apteekkari on monta kertaa jo aikonut kohteliaalla tavalla lähettää hänet sinne, missä pippuri kasvaa; mutta äiti on taas saanut kaikki hyväksi jälleen.

Henrik. Mutta miten neiti voi olla sellaiseen mieltynyt. Sillä sellaiset miehet, jotka alati lörpöttelevät, eivät itse toimessa tavallisesti kelpaa mihinkään.

Pernilla. Neitimme on kärsivällinen, eikä tahdo olla isälleen tottelematon, semminkin kun mestari Gert muuten on kunnan mies ja ammatissaan aivan kelvollinen.

Henrik. Vahinko tosiaan, että neiti on niin kärsivällinen, eikä kerrassaan tee kaikesta loppua. Se olisi

herralleni suureksi eduksi, sillä siitä asti kun hän sai kuulla, että neiti oli toiselle ajottu, on hän kokonaan ollut poissa suunniltaan. Mutta tuossa hän tulee.

2:nen kohtaus.

Leonard, Henrik ja Pernilla.

Leonard. Henrik, kenen kanssa sinä puhut?

Henrik. Se on apteekkarin palvelustyttö.

Leonard. Ah, tyttöseni, onko se todellakin totta, että teidän neitinne on kihloissa?

Pernilla. On, herraseni.

Leonard. Minä olen koko vuoden häntä ajatellut ja nyt juuri olin jo aikeissa kosia häntä, kun yht'äkkiä kuulen huhuttavan, että hän onkin luvattu mestari Gertille. Kovin surettaa se minua, osaksi neidin tähden, että hän joutuu niin ikävälle miehelle, jota kaikki kammoovat hänen lörpöttelemisensä takia, mutta eniten kuitenkin oman itseni tähden, kun niin yht'äkkiä tulen eroitetuksi siitä, joka niin kauvan aikaa on ollut hartain toivoni. Sinä tiedät Henrik, kuinka usein hänestä olen puhunut.

Henrik. Tiedämpä hyvinkin, ja monta kertaa olen jo sanonut: hyvä herra! Älkää suotta kuhnaiko, vaan käykää ajoissa kiinni, sillä ette arvaakaan, ennenkuin jo toinen on ennen ennättänyt.

Leonard. Minä arvelin että hän oli vielä liian nuori.

Henrik. Hui, hai! Onhan hän jo viisitoista vuotias. Kysykääpä vaan tältä tytöltä paljonko viisitoista vuotta jo merkitsee näinä aikoina.

Pernilla. Hyvä herra. Kovasti surkuttelen sekä häntä, että teitä, sillä en ensinkään epäile, että neitimme teidän kanssanne tulisi paljon onnellisemmaksi. Mutta kas! Tuolta hän itse tuleeekin.

3:mas kohtaus.

Leonora. Leonard. Henrik. Pernilla.

Leonora. Pernilla, mene sisälle isän luokse. Mutta kuka se oli, jonka kanssa sinä puhuit? Kas vaan, sehän on herra Leonard.

Leonard. Rakas neiti! Minä en voi nähdä teitä, ilman että joudun kokonaan pois suunniltani.

Leonora. Kuinka niin? Olenko minä sitten niin vastenmielisen näköinen?

Leonard. Ei, päinvastoin, mutta minä soisin että te minun silmissäni olisitte kauhea.

Leonora. Sepä omituinen toivomus! Mielelläni tahtoisin tietää, mikä siihen on syynä.

Leonard. Syynä siihen, ihana neiti! on — — — Ah! mitä se auttaa, jos sen sanoisinkin. — Hyvästi, kaunis neiti! Olkoon onni aina osananne.

(Menevät.)

4:jäs kohtaus.

Leonora. Pernilla.

Leonora. Mitä hän tarkoitti, Pernilla?

Pernilla. Hän tarkoitti, että vieköön "Hiisi" mestari Gertin.

Leonora. Etkö sinä häpeä minun kuulleni toivomasta pahaa tulevalle sulholleni?

Pernilla. Minä en tiedä, mikä se semmoinen sulho on, joka nuorelle tytölle vaan puhua rupattaa kaikellaisista valtiollisista asioista, juuri silloin kuin pitäisi puhua muka rakkaudesta. Toista toki, totta jumalitse, tarvitaan, jos kerran sillä tiellä on, kun turhanpäiväistä parranpärinää.

Leonora. Kyllä se hänestä haihtuu.

Pernilla. Oi, oi, hyvä neiti! Älkää toki noin puhukokaan. Jos häneltä vaikka suun kiinni neuloisi, niin kyllä hän vielä nenänsäkin kautta oppisi lörpöttelemään.

Leonora. No, jätä nyt se asia sikseen ja sano minulle suoraan mitä se Leonard herra tarkoitti.

Pernilla. Hän joutui ihan epätoivoon, kun hän kuuli, että neiti aikoo mennä naimisiin, sillä hän on jo kokonaisen vuoden teitä rakastanut.

Leonora. Minä kummastelen, kuinka hän rohkenee tuollaisia puheita tuoda esille.

Pernilla. Mutta miksi te huokaillette niin syvästi?

Leonora. Se ei ole totta; minä en mitään huokaillut.

Pernilla. Kas, nyt te taas huokasitte!

Leonora. Pernilla! Jätä minut rauhaan!

(Menee nenäliina silmillään.)

Pernilla. Tottamaar! Hänellä oli kyyneleet silmissä. Jaa, minä huomaan kyllä, että jos se vaan hänestä riippuisi, niin mieluummin toki hän herra Leonardin ottaisi. Mutta apteekkari huutaa, täytyy mennä sisälle.

(Menee.)

5:des kohtaus.

Gilbert. Gunild.

Gilbert. Nyt, miehet, katsokaapas että kaikki on reilassa, kun tohtorit tulevat. Iltapäivällä on nimittäin apteekissa tarkastus. — Arvelen kuitenkin, että kunhan vaan liköörit ja paloviina ovat hyviä, niin välittävät ne viis' muusta. Nyt kymmeneen vuoteen ei tohtori Herman ole toisin tarkastanut apteekkiani. Ainoa mitä hän kysyy on: onkos teillä "haustus cordialis" hyvää? sitä meidän, hyvät virkaveljet tulee maistaa. Ja kun sitten seitsemän, kahdeksan pulloa parasta reinviiniä on tyhjennetty, on tarkastuskin tehty. — Mutta tuollahan on mestari Gertin äiti. Palvelijanne, hyvä rouva!

Gunild. Sangen hauskaa, että sain tavata teitä, herra apteekkari! Tahtoisin niin mielelläni puhua teille vähän tuosta —

Gilbert. Niin, paras keino siihen on ottaa kamalapulveria. Muuten kyllä ymmärränkin, mitä tarkoitatte. Olen jo senkin seitsemän kertaa sanonut, että mestari Gert sopii vävypojakseni, kun te vaan lupaatte, että poikanne tulee luokseni ja ratkaisee asian. Ja onhan tuo tullutkin, mutta aina vaan istuu ja lorisee kaikkea muuta roskaa myöhäiseen yöhön asti. Mokokata kosijata en ole ennen nähnyt. Minä en, peijakas vie, anna tässä kauvemmin kujeilla kanssani. Jos hän tahtoo tytön, niin tehköön pian päätöksen, että asiasta kerrankin tolkku tulee, niinkuin sanotaan.

Gunild. Kyllä siitä tolkku tulee, herra apteekkari. Minä vakuutan ett'ei se ole mitään kylmäkiskoisuutta; hän on niin rakastunut, kuin vaan suinkin olla voi.

Gilbert. No, mutta miksi hiidessä hän ei sitten kosi, sen sijaan että hän vaan meille syöttää kaikellaisia juttujaan? Mitä se minua liikuttaa, mikä mies tohtori Arius oli? Minä saan ihan kylläkseni jo näistä tohtoreista ja väliskäreistä, mitä meillä nykyään on. Ja mitä minä siitä välitän montako paavia taikka kuuriruhtinasta nykyään on olemassa. Minun apteekkini tulee aivan yhtä hyvin toimeen, vaikka niitä ei olisi ainoatakaan koko maailmassa.

Gunild. Tänään on poikani vannonut minulle ratkaisevansa asian.

Gilbert. Hyvä, hyvä muoriseni! Tyttäreni on kyllä silloin oleva kotona, kysyköön vaan mestari Gert häntä; itselläni ei ole nyt aikaa häntä puhutella, kun apteekissa on tarkastus tänään. Hyvästi nyt vaan, antakaa hänen sitten heti tulla.

Gunild. Kas! siinä poikani itse, jos herra apteekkari tahtoo häntä puhutella.

Gilbert. Ei, ei, minulla ei ole nyt aikaa. Sanokaa te vaan hänelle, mitä minä jo sanoin.

(Menee.)

6:des kohtaus.

Mestari Gert. Gunild.

Gert. Mihin apteekkarilla oli sellainen kiire, äiti?

Gunild. Niin, kuulehan nyt poika. Tällä kertaa vielä sain hänet leppymään, vaikkakin suurella vaivalla, sillä hän luulee, että hänen kanssaan vaan ilveillään. Nyt siitä on jo enemmän kuin kaksi kuukautta, kun naimisesta päätettiin, eikä ollut enää muuta jälellä, kuin puhua vaan asiasta itse tytölle. Mutta päivä toisensa jälestä on mennyt hukkaan sinun kirottuun lörpötykseesi, joka ei ole killinginkään arvoinen. Luuletko sinä, että ihmiset siitä välittävät, mitä sinä teit Kielin matkallasi, kuinka monessa kapakassa sinä kävit, kuinka monen tytön polvia sinä joka kapakassa kutkuttelit ja kuinka monta piipullista tupakkaa sinä matkallasi poltit, — Kyllä tässä kylässä on niin monta ihmistä, jotka ovat kulkeneet paljon kauvempana maailmassa, kuin sinä. Anders Kriston poika esimerkiksi on jo kolme, neljä kertaa kulkenut Portot ja Pariisit, Ranskan maalla ja vielä jossain kaukana Neappelissa tai missä hiiden pelissä lie ollutkaan, mutta ei läheskään niin paljon kerskaile matkoistaan.

Gert. Ne, jumaliste, ei olekkaan mitään tusinajuttuja, mitä minä Kielin matkastani kerron, vaan päinvastoin sellaista, joka todellakin ansaitsee kuulemista. Tahtooko äiti kuulla, niin minä kerron lyhykäisesti matkastani.

Gunild. Mene hiiteen loruinesi! Pois, ja toimita asiasi, tai sano suoraan ettei sulla ole halua siihen, niin siitä kerrankin päästään; mars matkaan!

(Menee.)

7:mäs kohtaous.

Mestari Gert. Apteekkipoika.

Gert. Niin, kyllä minun todellakin täytyy mennä sisälle ja saada asia selväksi. Mutta tuossa on apteekkipoika. Palvelijanne, herraseni.

Poika. Palvelijanne, mestari Gert, aijotte kai meille?

Gert. Niin aijon, minulla olisi vähän asiaa teidän neidillenne. Olettehan oppilaana tässä apteekissa?

Poika. Olen, herra.

Gert. Ette kai vielä kauvan ole ollut tässä talossa?

Poika. En, olen vasta kahdeksan päivää ollut täällä palveluksessa; mutta minä olen palvellut yhdeksän vuotta eräässä apteekissa Harslevissa.

Gert. Harslevissa? Onko se mahdollista? Oletteko te ollut siellä?

Poika. Kyllä. Tunnetteko muuten Harslevia?

Gert. Tottahan toki minä Harslevin tunnen; kerran matkustin sieltä Kieliin, enkä koskaan unhotta sitä matkaa. Muun muassa sattui samalle matkalle eräs hattumaakarin sälli, perin kelpo mies, joka vieläkin asuu Kielissä, ja pidetään sitä siellä parhaimpana mestarina. — Summa summarum: me matkustimme yksissä Kieliin, koetellaksemme siellä onneamme. Sillä Kiel on käsityöläisille aivan erinomainen kaupunki. Moni minunkin tuttavistani on tullut sinne ihan tyhjin käsin, mutta jo muutaman vuoden perästä on heillä ollut mainio toimeentulo. Kas, asianlaita on sellainen, että työväkeä on kaupungissa vähän, ja asukkaat ovat varakkaita ja maksavat hyvin. Sitäpaitse saa kaikkea siellä perin helpolla hinnalla. Kerronpa herralle lyhyesti, missä hinnassa esimerkiksi ruokatavara oli minun aikani. Naula parasta läskiä, mitä mies voi toivoa rokkansa höysteeksi, maksoi vaan lyypekkiläisen killingin.

Poika. Ah, herraseni se käy ihan liian pitkäksi kertoa.

Gert. Naula häränlihaa maksoi äyrin.

Poika. Hoo! Mutta kuuluukos tuo nyt matkaan?

Gert. Puoli tynnyriä voita neljä riksiä.

Poika. Kuulkaas nyt, hyvä herra! Minä sanon suoraan ettei minulla ole kärsivällisyyttä kuunnella kaikkea tuollaista.

Gert. Tiu munia lyypekkiläisen killingin.

Poika. Mutta mitä herran nimessä minulla on tekemistä teidän munienne, voinne ja läskinne kanssa?

Gert. Pulla franskalaista viiniä maksoi vaan — — — No, no, herraseni! älkää toki tulko

kärsimättömäksi. Minä siis jätän kaiken tämän ja kerron vaan itse matkasta. Ensimmäisessä kestiekievarissa matkan varrella tapasimme miehen, joka näytti oikein siistiltä kiiltonappisessa takissaan ja mustissa samettihousuissaan. Tuo samainen mies puhutteli meitä hyvin ystävällisesti ja sanoi: eikös meidän hyvät herrat sopisi maistaa jotain tässä yhdessä. Me kiitimme kunniasta, ja niin tyhjensimme sitten hänen kanssaan pullon toisensa perästä "in bona caritate", kunnes me, luvalla sanoen, olimme jo aika pöpperössä. Silloin hän vihdoinkin nousi ja esitti meille veljenmaljan ja me pokkuroimme ja pokkuroimme ja joimme veljenmaljan hänen kanssaan. Sillä aikaa istui kyytimiehemme jossain nurkassa ja virnisteli siellä partaansa. Me kysyimme häneltä jo parikin kertaa: "Svager! Warumb' lakt Er?" Mutta hän vaan aina vastasi: "Nix". Sitte vasta, kun uusi veljemme oli mennyt, saimme häneltä kuulla, että se olikin Slesvigin pyöveli. Ja nyt kysyn teiltä hyvä herra! onko ihmisillä todellakin oikeus suuttua meille siitä? Sillä — anteeksi, minulla on sellainen kauhea yskä, täytyy kääntyä vähän syrjään. (Sillä aikaa toinen hiipii pois. Gert rykii ja puhuu aina välillä, yhä pois päin kääntyneenä.) Sillä, niinkuin jo sanoin, mistä kummasta me sen olisimme voineet tietää, että hän oli Slesvigin pyöveli (rykii taas) ja "posito" (rykii taas) että jos me sen olisimme tienneetkin (rykii taas) niin, entäs sitten? Sillä jos oikein perään ajattelee, mikä oikeastaan teloittaja on? (rykii taas ja kääntyy sitten toisen puoleen) Esivallan virkamies. — Mutta mihinkä hän joutui? Veikö itse piru harslevilaisen? Hei herra harslevilainen! Harslevilainen! Harslevilainen! Eikös se ole hävitöntä, noin juosta pois kesken kunnan miehen puhetta? Totta totisesti minä kerron apteekkarille, kuinka hävittämiä hänen palvelijansa ovat. Poika varmaankin luuli olevansa espanjalainen grandia, kun oli noin kopea. En tiedä, mikä siinä on, mutta minun käy aina ohrasesti tässä kylässä. Olisinpa vaan jossain muualla niin ansaitsisin rahaa puheellani. Sillä tuskin on ketään, joka voisi sanoa, että minä joskuskaan olisin roskaa puhunut, että minä milloinkaan olisin puhunut sellaista kuin ilmoista, naimisista tai lastensynnyttämisistä. Ei! Minun esitykseni koskevat yksinomaan vaan poliittillisia tai ulkomaalaisia asioita, ja ovat ne sen arvoisia, ettei niitä voi kullallakaan maksaa. — Vaan jos joku sanoisi: Miksi viskaat helmiä sioille? vastaan minä: kun kerran olen alkanut jonkun esityksen, täytyy se minun myöskin lopettaa. Sellainen on luontoni, eikä mikään ärsytä minua niinkuin se, että joku on kuullut alun puheestani, eikä malta kuunnella sitä loppuun. Mutta, ai helkkarissa! Olin aivan unhoittaa asiani. Täytyy kolkuttaa.

8:sas kohta.

Leonora. Mestari Gert.

Leonora. Palvelijanne, mestari Gert.

Gert. Palvelijanne, hyvä neiti. Pelkään vaan, että tulen sopimattomaan aikaan.

Leonora. Kuinka niin?

Gert. Minä kuulin että teillä on tarkastus tänään.

Leonora. Mutta eihän se ole minun asiani, sehän kuuluu vaan miesväelle.

Gert. Minä kuulin sieltä sellaisen melun ja metelin kuin olisi siellä Saksan valtiopäiviä tai piiripäiviä pidetty.

Leonora. Mitä ne ovat ne piiripäivät?

Gert. Minä olen kovin mielissäni siitä, että neiti kysyy sitä minulta.

Leonora. En kuitenkaan tällä kertaa tahdo vaivata teitä sitä selittämään.

Gert. Sillä sen asian tiedän minä paremmin kuin kukaan muu tässä kaupungissa.

Leonora. En ensinkään sitä epäilekään. Vaan minä toivon sittenkin että se saisi jäädä toiseen kertaan.

Gert. Sillä suuri eroitus, rakas neitini, on Saksan valtiopäivien ja Saksan piiripäivien välillä.

Leonora. Niin, sen kyllä uskon.

Gert. Ensiksikin selitän teille, mitä valtiopäivät ovat: valtiopäivät kutsuu kokoon seitsemän vaaliruhtinasta.

Leonora. Voipi olla niin, mestari Gert. Minulla ei ole kunnia tuntea ketään noista herroista.

Gert. Ja kaikkiaan on seitsemän vaaliruhtinasta, kolme hengellistä ja neljä maallista, sillä maalliset ovat yhtä voimakkaamat.

Leonora. Minä surkuttelen noita hengellisiä. Mutta minkäs minä sille mahdan.

Gert. Ensimmäinen on Trierin arkkipiispa.

Leonora. Olkoon vaan.

Gert. Toinen on Kölnin arkkipiispa.

Leonora. Mutta mestari Gert — —

Gert. Kolmas on Mainzin arkkipiispa.

Leonora. Onko se mahdollista?

Gert. Se on niin totta kuin minä tässä istun, hyvä neiti. Sillä mitä minä hyötyisin valheesta.

Leonora. Teitä ei sen enemmän hyödytä valehteleminen kuin totta puhuminenkaan, kun puhutte minulle tuollaisista asioista.

Gert (pidättäen häntä). Nämä seitsemän vaaliruhtinasta hallitsevat neljättä monarkiaa, sillä niitä on ennen ollut vaan kolme. Phryygialainen, Elamiittilainen ja Mesopotamialainen. Kun vaaliruhtinaat häviävät, silloin maailmakin häviää Sibyllan ennustuksen mukaan. Sentähden pidetään tarkka vaari siitä, että niin pian kuin joku vaaliruhtinas kuolee, valitaan heti toinen hänen sijaansa, ettei maailma häviäisi, ja näin on ollut aina keisari Augustuksen ajoista asti, joka kuuluisa keisari perusti neljännen ja viimeisen monarkian. Sama suuri keisari teki vielä kaksi muuta kuuluisaa tekoa: ensiksikin hän määräsi, että koko maailma piti verolliseksi laskettaman ja toiseksi sääsi hän nuo seitsemän vaaliruhtinasta. Paavi oli kyllä sitä vastaan ja sanoi: "Ihre Kaiserliche Majestät, warum so viele weltliche Fürsten auf einmal zu machen?" Mutta keisari Augustus, joka oli mies puolestaan, eikä antanut kanssaan leikitellä, suuttui ja sanoi paaville: "Ihr papstliche Exellentz! Ich will es so haben"; josta paavi heti säikähti ja pyysi armoa ja sai sen aikaan, että keisari salli hänen yhtäaikaa asettaa kuusitoista kardinaalia, se on sama kuin hengellistä kreiviä ja paroonia; sillä kardinaalin arvon perii ainoastaan vanhin poika, eikä koskaan tyttö, ja jos joku kardinaali kuolee ja jättää jälkeensä vaan tyttäriä, niin lankee kardinaalinarvo takaisin paaville.

Leonora. Hyvä herra! Minä en jouda teitä kauvemmin kuulemaan. Jos tahdotte vasta kunnioittaa meitä käynnilläänne, olisi se meille kovin mieluista erittäinkin, jos voisitte tulla sellaiseen aikaan, jolloin minä en ole kotona. Muuten pyydän teitä, että kertoisitte loput kissalleni, sillä se ymmärtää siitä aivan yhtä paljon kuin minäkin. Hyvästi!

(Menee.)

Gert. Kas, siinäpä kuulin kunniani! Minä huomaan että puheeni kautta tulen vaan vihatuksi tässä kaupungissa. Sen vannon etten enää toista kertaa suutani aukaise, sillä ihmiset täällä eivät sitä ansaitse. Siitä, josta niiden pitäisi kunnioittaa ja rakastaa minua, siitä ne minua vihaavat. Menen kun menenkin ja kerron äidille, kuinka ivallisesti minut täällä vastaanotettiin. (Menee.)

9:säs kohtaus.

Gunild. Leonora.

Gunild. Täytyy tästä mennä kuulemaan mitenkä se poika on toimittanut siellä asiansa. Se on merkillistä sen miehen kanssa. Hän on rakastunut tyttöön, ja tyttökin on puolestaan taipuvainen; vanhemmat ovat panneet asian alulle, ja hän on jo niin usein lähtenyt kosimaan, mutta palannut aina tyhjin toimin. Toivon kuitenkin, ettei tällä kertaa ole käynyt yhtä hullusti. Vaan tuossahan on itse neiti. Palvelijanne, rakkahin, tuleva miniäni!

Leonora. Te suvaitsette laskea leikkiä. Tuo nimitys ei ollenkaan kuulu minulle.

Gunild. Kuinka niin? Eikö poikani sitten ole ollutkaan täällä, niinkuin sovittiin?

Leonora. On kylläkin.

Gunild. Ja niinkuin toivon, toimittanut asiansa?

Leonora. Sitä en myöskään voi kieltää. Hän oli päättänyt tulla tänne opettamaan minulle saksalaista valtiotiedettä, ja näyttämään minulle, millä kannalla Saksan hallitus nykyisin on. Ja sen hän teki aivan eriomaisesti, niin ett'en suinkaan voi muuta valittaa, kuin että esitys kesti vaan liian kauvan.

Gunild. Eikö hän siis virkkanut sanaakaan rakkaudesta?

Leonora. Ei, hyvä rouva! Niin kauvan kuin hän ainakin minua puhutteli, oli hän koko ajan Rein virran

toisella puolen, ja harppasi niin yhä kauvemmaksiksi ja kauvemmaksiksi Saksaan, niin että minä lopuksi aloin jo pelätä joutuvani Turkinmaalle ja läksin pakosalle pyytäen häntä loput kertomaan kissalleni. — Vaan tuossa on isä; häneltä voi rouva kuulla, mitä hän asiasta arvelee.

10:nes kohtaaus.

Gilbert. Gunild. Leonora.

Gilbert. Hyvä rouva! Suokaa anteeksi, että minä puhun ihan koristelemattomasti. — Me emme tästä lähin tahdo enää olla missään tekemisissä, emme teidän, emmekä lii'oin teidän poikanne kanssa. Sillä kauvemmin enää emme tahdo antaa vetää itseämme nenästä, emmekä salli, että talostamme käy kaikellaisia juttuja.

Gunild (itkien). Oi, hyvä herra apteekkari, en voi sanoin sanoa, kuinka se vihloo sydäntäni. Minä myönnän, että pojallani on se paha vika, että kun hän pääsee kiinni niistä vanhoista puheista, niin hän silloin unhoittaa kaiken muun, mitä hänen pitäisi toimittaa. Mutta ilman tuota pientä heikkoutta, herra apteekkari, on hänessä paljon enemmän hyvää kuin pahaa. Hän on niin siivo ja nuuka, ei vuosikausiin ole ollut humalassa, ei pelaa eikä lyö korttia ja on perin ahkera ammatissaan.

Gilbert. Minä myönnän kaiken tuon, hyvä rouva! Ja suon kyllä mielelläni, että hän seurustelee oppilaitteni kanssa, niille hän varsin hyvin voi pitää luentojaan ja esitelmäänsä, mutta minun tyttäreni hän saa jättää rauhaan, sillä hänen ei sovi enää käydä mitään lastenkoulua.

Gunild (on pyörtyvinään). Ooh! Ooh!

Gilbert. Katsos perhanaa! Mikä ämmälle tuli? Juokse sisään, Leonora, ja tuo se kolmas pullo sieltä neljänneltä hyllyltä!

(Hän tuo pullon ja he antavat Gunildin haistaa sitä.)

Gilbert. No, no! hyvä rouva! älkää nyt ottako sitä noin pahaksi. Entä nyt sitten, jos ei poikanne saakaan tyttärentäni? Onhan hänellä aina yhtä hyviä naimiskauppoja tarjona.

Gunild. Rakas herra apteekkari! Tehkää toki minulle se palvelus, että te vielä kerran lupaatte olla kärsivällinen, että välttäisimme ihmisten puheita. Uskokaa minua, te ette enää tule petetyksi.

Gilbert. No, no, no, hyvä rouva! Olkaa nyt vaan rauhassa. Antaa hänen siis vielä kerran tulla, mutta silloin täytyy tulla tosi asiasta.

Gunild. Oi, kiitoksia, herra apteekkari! Ja antaapas hänen tälläkin kertaa vielä hutiloida, niin en pojakseni häntä enää tunnusta.

Gilbert. Hyvästi sitten!

(Lähtevät.)

11:sta kohtaaus.

Gunild. Mestari Gert.

Gunild. Voi minua kurjaa ihmisparkaa! Se poika vie minut vielä kerran hautaan. Mutta eikös se vaan olekin tuolla? Uskallatko sinä sen renttu, sinä sen pahanpäiväinen vetelys tulla vielä silmiäni eteen? Hullu olen, kun tuollaista suren, sillä jo aikoja sitten olisi minun pitänyt lyödä sinut raajarikoksi. Kuinka taasenkin olet toimittanut asiasi tuolla sisällä.

Gert. Hyvin kyllä äiti. Mutta neiti oli hieman pikainen.

Gunild. Siksikö, ettei hän tuntikausia jaksanut kuulla sinun jaarituksiasi. Sinä hävitön lurjus (lyö häntä korvalle) sano minulle (lyö taas toiselle korvalle) mitä varten sinä menit apteekkarille. Siksikö, että sinä siellä opettaisit valtiovaiheita?

Gert. Neiti kysyi minulta mitä ne valtio- tai piiripäivät ovat Saksassa, niin täytyihän minun selittää se hänelle, ja sitä ei voi tehdä muuten, ellei kerro vaaliruhtinoista, ja osoita, että niitä on kaikkiaan seitsemän, nimittäin kolme hengellistä ja neljä maallista. Hengellisiä ovat: Kölnin vaaliruhtinas — — —

Gunild (antaa hänelle taas pari korvapuustia). Kas, siinä saat pari hengellistä ja oppinutta oikein Kölnin mitalla. Joko nyt pidät suusi kiinni?

Gert. Voi, voi, äiti! Älkää olko noin äkänen minulle. Lepyttäkää nyt apteekkari vielä kerran.

Kunniasanallani lupaam etten toista kertaa neitiä lörpötyksilläni pidätä, enkä kiertele, vaan käyn heti asiaan kiinni, niin että hän voi olla tyytyväinen minuun.

Gunild. Kuule Gert! Sulasta rakkaudesta annoin nuo korvapuustit. Vielä kerran olen minä, sinun tietämättäsi saanut apteekkarin leppymään. Mene siis heti paikalla sinne, mutta paina mieleesi, että jos tälläkin kertaa vielä käyttäyt niinkuin ennenkin, niin en ikinä enää sinua pojakseni tunnusta. (Menee.)

(Mestari Gert menee heti kolkuttamaan ovelle.
Neiti itse tulee ulos.)

12:sta kohtaus.

Leonora. Mestari Gert.

Leonora. Terve tuloa takaisin, hyvä mestari Gert!

Gert. Nöyrin palvelijanne, rakkahin neitini! Pyydän tuhannesti anteeksi, jos suututin teitä viime kerralla pitkillä puheilla.

Leonora. Kaikki on anteeksi annettu, hyvä mestari Gert.

Gert. Minä pyytäisin ettei neiti lukisi sitä minulle virheeksi.

Leonora. En ensinkään. Hyvä äitinne on jo saanut isäni ja minut leppymään.

Gert. Minä tunnustan, rakas neiti, että minä joskus pakisen vähän liikoja.

Leonora. Niin olen sen kyllä huomannut.

Gert. Ja moni pitää sitä virheenä, vaan löytyy niitäkin, jotka panevat sille arvoa.

Leonora. Ei se tee mitään, mestari Gert, kunhan vaan ei puhu sopimattomaan aikaan.

Gert. Eikö neiti siis olekkaan oikein sydämestään anteeksi antanut?

Leonora. Olen, mestari Gert, kaikesta sydämestäni.

Gert (suutelee hänen kättään). Tuhannet kiitokset! Meillä, jotka olemme matkustelleet ulkomailla, tahtoo olla sellainen tauti tai tapa, tai miksi sitä nyt sanoisin, että me niin mielellämme tahdomme kertoa kaikesta siitä, mitä olemme nähneet ja kuulleet noilla vierailuilla mailla, siten näyttääksemme muille, ettemme aina vaan ole kotinurkissa elelleet.

Leonora. Onko siis mestari Gert ollut ulkomailla? Sitä en tosiaankaan ole koskaan tiennyt.

Gert. Tietysti! Minä matkustin kerran Harslevista Kieliin, enkä koskaan unhoita sitä matkaa (j.n.e.).

Leonora. Hyvä herra! Jollette laske minua, niin saatte ympäri korvia.

(Menee).

13:sta kohtaus.

Gert.

Gert (Yksin.) Hän meni! Minä myönnän kyllä että puhun paljon; olen perinnyt sen isältäni. Mutta hän ei suinkaan puhunut roskaa ja sitä en tee minäkään. Kyllä ihmiset tässä kaupungissa vielä kerran tulevat kaipaamaan minua, sitten kun olen kuollut, ja sanovat: "Piru vie, se mestari Gert oli sentään parempi mies kuin luulimmekaan". Niin, vielä ne sanovat: "Oi, jospa me vaan voisimme hänet elävänä jälleen kaivaa haudasta." Niin se on tässä maailmassa, niin kauvan kuin ihminen täällä elää, ei häntä kunnioiteta, vaan tuskin on hän kuollut, kun hänen kuolemaansa jo paheksitaan. Kateudella on myöskin osansa siinä. Kaikki näkevät, että minä aina kykenen pitämään puhetta vireillä. Muut tahtoisivat kyllä mielellään ottaa osaa hekin, vaan eivät siihen kykene. Miksikä esimerkiksi hansikkamaakari Jörgen vihaa minua niin kovasti? Juuri sentähden että hän aina tahtois sanoa sanan sekaan, mutta ei uskalla, kun minä olen läsnä, sillä hän tietää että minä ymmärrän politiikkaa monta kertaa paremmin kuin hän. Olen sen monta monituista kertaa huomannut, että niin pian kun minä satun tulemaan seuraan, jossa hän on, niin heti hän vaikenee, tahtoen siten muka ihmisten silmissä olla yksi noista viisaista, jotka puhuvat vähän, mutta ajattelevat sitä enemmän. Tuo nyt on sellaisten tyhmeliinien vanha temppu, jotka eivät ymmärrä mistään, vaan ovat vaan olevinaan muka hyvinkin viisaita. Ja kuitenkin he, kaikessa viisaudessa eivät ajattele sen enempää kuin hevonen tai lammas. Pitääkö minun sentähden antaa tukkia

suuni? Ei, mieluummin tahdon olla kadehdittu kuin halveksittu. Parempi on että ihmiset sanovat: "sillä miehellä vasta on liukas kieli", kuin että he sanoisivat: "se mies istuu kuin nauta, eikä sillä oo suuta eikä sanoja". Mutta mitä minun on tehtävä tässä asiassa? Myönnän kyllä, että jouduin vähän liian pitkiin puheisiin neidin kanssa. Mutta eikö hän sitten olisi voinut kuulla puhettani loppuun? Pitikö hänen sentähden uhata minua korvapuustilla? Olen varma siitä, että apteekkari nyt tahtoo purkaa kaikki — kaikki. Mutta minä vedän hänet edesvastaukseen. Näytän kuin näytänkin hänelle vieläkö tässä maassa on lakia ja oikeutta. Minä haen asianajajan.

(Menee).

14:sta kohtaus.

Gunild, Gilbert, Leonora, Pernilla.

Gunild. Ei voi edes muuta päähäni pätkähtääkään kuin että se poika nyt viimeinkin on noudattanut kehoitustani, ja kerrankin saanut sen asian päättymään, joka minua jo niin kauvan on huolestuttanut. Mutta tuolta tulee apteekkari — ja yksinään tyttärensä kanssa! Hyi, koko ruumiini vapisee pelosta, minä aavistan, että — — — Nöyrin palvelijanne, herra apteekkari! Missä on minun poikani?

Gilbert. Kuulkaa nyt, hyvä rouva! En tahdo käydä teidän kimppuunne, sillä te olette kunnan nainen ja syytön siihen.

Gunild. Herra hyvästi siunatkoon, mitä nyt taasen on tapahtunut?

Gilbert. Poikanne on taas tällä kertaa toimittanut asiansa aivan niin kuin ennenkin. Sanaakaan ei hän ole maininnut rakkaudesta, vaan on puhua lörpöttänyt puuta heinää kaikellisista valtioasioista.

Gunild. Voi minua onnetonta ihmis'parkaa!

Gilbert. Tyyntykää toki, hyvä rouva!

Gunild. Voiko herra apteekkari siis tälläkin kertaa vielä antaa hänelle anteeksi.

Gilbert. Ei, hyvä rouva, mutta voimmehan silti olla hyviä ystäviä. Tyttäreni pääsee kyllä muutenkin naimisiin. Herra Leonard, viinikauppias tällä samalla kadulla on kovasti rakastunut häneen. Minun ei ole tarvis tyrkyttää tytärtäni kellekään.

Gunild. Sitä en suinkaan epäile. Mutta hyvä herra apteekkari. — —

Gilbert. Mutta, hyvä rouva! Olkaa niin hyvä ja jättäkää minut tästälähin rauhaan.

Gunild. Ah, ah! Minä suren todellakin itseni kuoliaaksi tuon pojan tähden, ah-ah-ah!

Gilbert. Sydämmestäni olen pahoillani teidän tähtenne, hyvä rouva.

Gunild. Oi, hyvä herra! Itkussa silmin rukoilen teitä, antakaa hänelle anteeksi vielä tämä yksi ainoa kerta. Vannomalla vannon, etten koskaan tämän jälkeen sano en halaistua sanaa hänen puolestaan. Tehkää se sen ystävyyden nimessä, joka on aina ollut välillämme.

Gilbert. Hyvä rouva! Sydämmeni ei enää kestä nähdä teidän noin surevan. Olkoon menneeksi, hyvä rouva! Armahdan häntä vieläkin tämän kerran, mutta se on nyt viimeinen.

Gunild. Totta totisesti, en ikinä enään suutani avaa hänen puolestaan.

Gilbert. No, tulkoon hän sitten kello viisi tänä iltana. Silloin on notario siellä, ja niin pian kuin hän on ilmoittanut rakkautensa, voimme heti tehdä naimakirjan, niin päästään kerrankin siitä.

Gunild. Heti paikalla lähden kotiin ja saarnaan sille pojalle niin että paikat paukkuu.

(Menee).

15:sta kohtaus.

Gilbert. Leonora. Pernilla.

Gilbert. No niin, tyttöseni! Tämä on viimeinen kerta kun hän sinua kiusaa.

(Leonora huokaa).

Gilbert. Miksi sinä huokaat noin?

Pernilla. Minä se vaan huokaan, hyvä herra, vaikka minun ei tarvitse ottaakaan häntä. Mitä sitten neiti tekisi? Jos herralla olisi kymmenen tai kaksitoista tytärtä, jotka hänen köyhyyden tähden täytyisi naittaa, niin silloin jossain määrin ymmärtäisin tätä, naittaa — —

Gilbert. Kas niin, mampseli! Pidä sinä vaan suusi kiinni. Minä olen se, joka tahdon niin. Muuten, eihän miehestä ole mitään pahaa sanottavaa?

Pernilla. Onhan se, totta maar' ovela mies, jollei vaan olisi niin höprä.

Gilbert. Ja mitä sitten moitit hänessä muuta, kuin että hän puhuu vähän liikoja? Sehän on tavallinen vika siinä ammatissa.

Pernilla. Totta kyllä hyvä herra! Mutta lörpöttelemisessä kelpaa tämä kapteeniksi vaikka koko maailman partureille. Sen sijaan että tyttärenne hääiltanaan saisi nousta morsiusvuoteelleen, saa hän istua ja kuunnella tuon lörpön luentoja. Yöt pitkät se vaan kertoisi juttujaan, jotka suinkaan eivät huvita nuoria tyttöjä. Minä pelkään todellakin, että neiti jo itsekkin vuoden sisään on muuttunut aviisiksi. Totta totisesti, en vaan minä tuollaisesta miehestä huolisi; siinä kaikki, mitä minulla on sanottavaa; paitsi jos minä vahingossa sattuisin kadottamaan korvani, niin että hän voisi saarnata minulle häiritsemättä.

Gilbert. No niin tässä ei enää puheet auta. Mitä minä kerran olen luvannut hänen äidilleen sen minä myöskin pidän.

(Menevät kaikki sisään).

16:sta kohtaus.

Mestari Gert. Asianajaja Tobias.

Gert. Te neuvotte minua siis, herra asianajaja, nostamaan oikeusjutun apteekkaria vastaan.

Tobias. Minä aina, hyvä herra, neuvon kunniallista miestä menemään oikeuteen, sillä huonostihan minä muuten ymmärtäisin juridiikkaani, samoin kuin sekin olisi huono välskäri, joka ei sairaalleen neuvoisi suoneniskua.

Gert. Mutta luuletteko, että minä myöskin voitan tämän asian?

Tobias. Ja muussa tapauksessa, ettekö alkaisikaan oikeusjuttua? Mitä lörpötystä se on?

Gert. Mitäs vasten minä sitten muuten rupeisin riitelemään.

Tobias. Hyvä herra! Te kyllä voitte olla hyvä välskäri, mutta juridiikkaa te ette lainkaan ymmärrä. Eikö esim. sairas silti turvaudu aina lääkäriin, vaikka hän hyvin tietäisikin, ettei hän enää koskaan parane. Hän kysyy lääkäriä siitä syystä, ettei hänestä kukaan voisi sanoa: "hän kuoli lääkärittä niinkuin joku mykkä eläin?" Seikka on ihan sama, jos antaa riita-asian jäädä sikseen, viemättä sitä oikeuteen. Ihmiset sanovat sellaisesta: "tuo saituri, tuo visukinttu! se ei tohtinut pitää oikeudestaan kiinni." Päinvastoin vaikka rehellisessä asiassa häviäisikin, voi aina sanoa: "minulla on hyvä omatunto, olen tehnyt kaiken voitavani." — Ja vielä lisäksi on tämä semmoinen asia, jossa te ette voi hävitä.

Gert. Mutta herra asianajaja! Ettehän te vielä tiedä mikä asia se onkaan.

Tobias. Sanoittehan jo, että se on erästä apteekkaria vastaan?

Gert. Niin on.

Tobias. Tarpeeksi, hyvä herra, tarpeeksi. Tässä käteni sen päälle että te voitatte. Siihen ei paljon taitoa tarvita pistää yksi apteekkari pussiin. Ja jos sattuisikin niin käymään että te häviäisitte, niin takaan, että te häviätte kunnialla. Miten asia muuten on?

Gert. Minun äitini ja tuo apteekkari ovat sopineet keskenään minun ja apteekkarin tyttären naittamisesta. Minä olin tytön luona tänään, ilmoittaakseni hänelle rakkauteni. Mutta ennenkuin vielä ennätin kosia, satuin joutumaan kiinni eräästä toisesta aineesta, josta tyttö niin suuttui, että uhkasi antaa minulle korvapuustin — korvapuustin minulle.

Tobias. Jos te tällaisen jutun päästätte käsistänne, niin te olette tyhmiä. Luottakaa te vaan minuun, niinkuin kunnialliseen mieheen. Minä toivoisin, että tässä olisi kysymys hengestänne, että minä voisni teille näyttää kuinka tunnollisesti minä teidän asiaanne ajan.

Gert. Kiitän nöyrimmästi! Tässä kaupungissa soimataan minua siitä, että minä muka liikoja puhun, mutta se ei olekaan mitään tuulen pieksämistä, mitä minä puhun. Minä puhun vaan tärkeistä

valtiollisista asioista ja muista ulkomaanuutisista, joista oikeastaan pitäisi maksaa minulle. Nämä ihmiset täällä eivät ymmärrä muuta kuin syödä, juoda ja maata.

Tobias. Niin, puhe on juuri meillä se lahja, jonka kautta me eroamme eläimistä. Mutta muuten on kaikella aikansa, kun kosii, täytyy kaiken muun puheen jäädä syrjään.

Gert. Se on kyllä totta. Mutta minä joudun usein sellaisiin puheisiin aivan vastoin tahtoani. Neiti itse sai minut alkuun, sillä kerran kysyi hän minulta, mitä piiripäivät ovat Saksassa ja taas toisella kertaa Kielin matkastani, josta minä sitten hänen mielestään kerroin liian laveasti muka. Mutta eikö sellainen vie paljon aikaa, herra asianajaja.

Tobias. No, tuollaisesta matkapahasesta ei liene juuri paljonkaan sanottavaa.

Gert. Vai eikö, kyllä sentään. Se oli totta totisesti perin merkillinen matka. Minä matkustin näet Harslevista Kieliin kahdeskymmenes päivä helmikuuta jos oikein muistan.

Tobias. Niin, niin, hyvä herra! Minä en ollenkaan välitä siitä. Olen itse ollut parikin kertaa Kielissä.

Gert. Ei, kun oikein muistan, niin se olikin yhdeksästoista päivä helmikuuta.

Tobias. Ei nyt ole aikaa siitä puhua. Nyt on vaan kysymys siitä oikeusjutusta.

Gert. Muun muassa oli samalla matkalla eräs hattumaakariu sälli —

Tobias. Teidän täytyy jo ennen auringonlaskua manauttaa apteekkari.

Gert. Niin aivan: Tuo samainen hattumaakari oli oikein kunnan poika.

Tobias. Valitus on kirjoitettava tähän tapaan:

Gert. Hän on vieläkin Kielissä ja pidetään häntä siellä parhaimpana mestarina sillä — — —

(Asianajaja jatkaa puhettaan seuraavaan tapaan samaan aikaan kuin Gert kertoo matkastaan).

Tobias. Koska herra se ja se, joka ammatiltaan on apteekkari tässä kaupungissa, omasta vapaasta tahdostaan ja suostumuksestaan, todistajien läsnä ollessa minulle allekirjoittaneelle, mestari Gert westfaalilaiselle, on tyttärensä neitsyt sen ja sen aviopuolisoksi luvannut, mutta nyt tämä yllämainittu neitsyt se ja se julkeudella ja ylönkatseella on minut allekirjoittaneen ulos huoneestansa karkoittanut ja ilman minkäänlaista laillista syytä tämän ylläsanotun naimasopimuksen nyt purkaa tahtoo, niin, koska se koko kaupungissa on tiedoksi tullut, että tämä yllä nimitetty neitsyt se ja se on minulle jo aviopuolisoksi kihlattu, ei minun maineeni salli, että minä allekirjoittanut tällaisen julkean ylönkatseen alaiseksi joudun, vaan kiiruhdan minä sentähden mitä pikimmin tämän asian korkeastikunnioitettavan oikeuden tutkittavaksi ja tuomittavaksi jättämään, vedoten siihen, että jos tällainen vallattomuus olisi sallittu, jokaisen rehellisen kansalaisen kunnia ja maine olisi siten uhattu.

(Mestari Gert tuuppaa kätensä Tobiaksen suun eteen, ja tämä antaa hänelle korvapuustin, josta he joutuvat tukkanuottasille ja vihdoinkin mestari Gert ajaa Tobiaksen ulos).

17:sta kohtaus.

Gunild. Gert.

Gunild. Mikä hiiden mellakka täällä on? Mitä! minä kun luulin sinun olevan kotona syntejäsi suremassa, ja nyt löydänkin sinut täältä täydessä tappelussa.

Gert. Säälisitte minua varmaan, äiti, jos tietäisitte minun kurjan kohtaloni.

Gunild. Sinun kurjan kohtalosi? Sano, kurjan käytöksesi! Kyllä minä tiedän, miten taas viime kerralla olet käyttäytynyt apteekarissa.

Gert. Ylenkatseella lähetti neiti minut sieltä ja uhkasi vielä antaa minulle korvapuustin.

Gunild. Olisit sietänyt saada oikein keppikyydin talosta.

Gert. Ja sitten tahdoin puhutella tätä asianajajaa, saadakseni häneltä kuulla, mitä minun tässä asiassa olisi tekeminen. Vaan hän oli niinkuin hullu. En saanut häneltä edes sanavuoroa.

Gunild. Tahdotko sinä, sen ketale, vielä tässä ruveta käräjöimään, ja siivojen ihmisten kanssa, joita sinä itse olet nenästä vetänyt.

Gert. Mitä sitten tahdot että tekisin, äiti? Minä olen ihan, ihan — - mennyttä kalua.

Gunild. Parasta että menet hirteen, sillä sinä et ansaitse enää elää.

Gert. Oi, eikö ole enään mitään keinoa saada apteekkari vielä leppymään?

Gunild. Älä vaan ajattelekaan, että koskaan enään saisit häntä tai minua leppymään.

Gert. Hyvästi, äiti. Tuskin näette minua enään milloinkaan.

Gunild (Itsekseen). En minä raski enään häntä kiusata. (Ääneen). Mestari Gert! Mihinkä sinä aijot?

Gert. Ooh! Minä olen ihan mennyttä miestä.

Gunild. Suurella tuskalla olen minä vielä kerran saanut apteekkarin lepytetyksi.

Gert. Oi, äiti kulta! Onko se totta?

Gunild. On, mutta ole varma siitä, että se nyt on viho viimeinen kerta. Apteekkari on pyytänyt notariusta, että se olisi samassa tilaisuudessa läsnä, niin että, jos sinä käyttäyt, niinkuin sinun pitää ja saat neidin suostumuksen, heti voidaan kirjoittaa naimakirja.

Gert. Oo! Olkaa vakuutetut siitä, rakas äiti! kyllä minä nyt osaan olla varovainen.

Gunild. Tee niinkuin tahdot. Minä vaan en koskaan tähän sekaannu. Tule kotiin siksi.

(Menevät).

18:sta kohtaus.

Leonard. Henrik.

Leonard. Hyvä, kunhan saat edes Pernillan käsiisi, että minä saan vaan kuulla, miten siellä asiat nyt ovat, ja tuleeko tuosta naimisesta sittenkin tosi.

Henrik. Mutta mitä hyötyä teillä siitä on, jos te sen kuulettekin.

Leonard. Ah, onhan se niin luonnollista, että minä tahdon tietää sen, mistä koko minun elämäni onni riippuu. Tee itsellesi jotain asiaa ja mene sinne ja koeta saada niin että Pernilla tulee ulos. (Henrik menee sisään). Kaiken tämän kiusan olisin minä voinut estää. Tämän sitä nyt saa arkailemisestaan. Jos olisin vaan rohkeasti silloin kosinut, kun aloin tuntea, että minä rakastin häntä, olisi hän nyt jo omanani. Mutta sitä en toki usko, että hän koskaan voi antaa sydäntään sellaiselle miehelle kuin Gert. Minkä hän tekee, sen hän tekee vaan ollakseen kuuliainen isällensä. — Mutta olkoon, miten olkoonkin, onnettomuus on minulle yhtä suuri, kun en kumminkaan saa häntä omakseni. Mutta tuossa jo palaa Henrik Pernillan kanssa.

19:sta kohtaus.

Leonard. Henrik. Pernilla.

Leonard. Ah, hyvä tyttöseni, tuomionko sinä tuot minulle, vai onko vielä armoa?

Pernilla. Hyvä herra! Ainoastaan niin paljon voin minä teille sanoa, että neidillä on yhtä paha mieli kuin teilläkin. Mestari Gert on vast'ikäen ollut täällä mutta kirotun joutavalla lörpötyksellään tehnyt itsensä niin inhottavaksi neidille, että hänen sydämensä on aivan pakahtua kun hän vaan ajattelee että hänen pitää mennä naimisiin sellaisen miehen kanssa. Apteekkarikin jo lopuksi suuttui ja aikoi heti purkaa kaikki, varsinkin kun hän kuuli meiltä että tekin olitte häneen rakastunut. Mutta sittemmin hän taas äidin itkusta ja huokauksista on taipunut koettelemaan vielä kerran ja käskenyt mestari Gertin notariuksen kanssa kello viideksi tänne tekemään naimakirjaa, jos nimittäin se käyttäytyy kunnollisesti.

Leonard. Mutta onko neiti siihen suostuvainen?

Pernilla. Hän ei uskalla vastustaa isänsä tahtoa, sillä se on hyvin ankara mies; mutta sedälleen herra Gotthardille, joka häntä syvästi säälii, on hän avannut sydämensä ja se on kyllä luvannut saattaa asiat niin, että mestari Gert rupee taasen lörpöttelemään. Ja heti, kun se tapahtuu, pitää teidän olla saapusalla ja pyytää neidin kättä, juuri silloin, kuin apteekkari suuttuu.

Leonard. Mutta minä pelkään, että mestari Gert kyllä pitää varansa.

Pernilla. Jos niin käy, ja neiti huomaa, että nyt on tosi käsissä, tekeytyy hän äkkiä kipeäksi,

saadakseen siten asian lykätynksi ja antaakseen meille samalla aikaa miettiä muuta neuvoa. Minä kuiskasin neidille että te olitte täällä ulkona, ja minä luulen, että hän itse pian tulee tänne. Tuossa hän tuleeekin ja setä Gotthard on mukana.

20:nes kohtaaus.

Leonard. Henrik. Pernilla. Leonora. Gotthard.

Leonard. Rakkahin neiti! Teidän palvelustyttönne on keventänyt minun mieltäni. Hän kertoi, että te inhootte mestari Gertiä.

Leonora. Se on kyllä totta, rakas herra Leonard. Mutta minun isäni on niin perin ankara mies.

Leonard. Mutta, rakas neiti, toivon kuitenkin, että kun te vaan pidätte puolianne, niin ei isänne voi väkisten pakoittaa teitä.

Leonora. Minä en mielelläni tahtoisi saattaa isääni vihastumaan, ennenkuin olen nähnyt voiko asia näin itsestään parantua. Mutta jos ei niin käy, täytyy minun olla sitten tottelematon.

Gotthard. Rauhoittukaa lapsi kullat! Antakaa te vaan mestari Gertin tulla, ja te, herra Leonard, jäätte tänne kello viiteen asti; siihen ei muuten olekkaan enää pitkä aika. Toivon kyllä, että minä taas saan sen mestari Gertin porisemaan, niin että hän nyt vihdoin menettää viimeisenkin luottamuksensa, ja jos tämä ei onnistu, niin mietimme sitten taas uusia keinoja. Minun mielestäni on aina tämä naimiskauppa ollut sopimaton, ja monta tuhatta kertaa mieluummin näen, että veljentyttäreni tulee teidän vaimoksenne. Veljenikin kyllä itse asiassa toivoisi samaa, mutta hän vaan ei saa sitä päästänsä, että se muka jollain tavoin olisi lupauksensa rikkomista. — Pysykää te nyt sillä aikaa syrjässä ja luottakaa vaan minuun. Nyt täytyy meidän sisään taas.

(Menevät).

21:nen kohtaaus.

Gert.

Gert (Yksin). No nyt mestari Gert sitä kysytään, voitko sinä kestää koetuksen. Kyllä se sentään on niin turkasen vaikeata pitää suutansa, kun on kysymys tieteellisistä asioista. (Pui nyrkkiä suulleen). Kuules nyt, herra suu! Piru sinut perii, jos sinä tänä iltana puhut jostain muusta kuin rakkaudesta. Muista se. Mutta kun tarkemmin ajattelee, niin kyllä se sentään on niin saakelin hävitöntä tulla vihatuksi ainoastaan sen tähden, että puhuu järkevistä ja tieteellisistä asioista. Mutta nyt ne puheet saavat jäädä, kun elämäni onni siitä riippuu. Saapas nähdä että minä kestan koetuksen ja kestan sen kuin mies, ellei joku vaan houkuttele minua puhumaan. Sillä sitä en voi kieltää, että jos vaan joku sattuu minulta kysymään sellaisia asioita, joissa minä olen niinkuin kotonani, niin kyllä se on niin helkkarin hauskaa saada niistä selittää. Mutta täytyy vähän edeltäpäin harjoittaa, että sitten paremmin voisoin seistä kiusausta vastaan. Ai peijakas! Tuoltahan tuleeekin jo notarius. Nythän se sopii.

22:nen kohtaaus.

Notarius. Gert.

Notarius. Palvelijanne, mestari Gert! Minut on kutsuttu tänne teidän tähtenne.

Gert. Sen tiedän kyllä, herra notarius. Minä olen ollut täällä jo muutamia kertoja ennenkin, mutta olen aina saanut palata tyhjin toimin.

Notarius. Miksi niin?

Gert. Te tiedätte, herra notarius, että minä joskus luen harvinaisempia kirjoja ja että minä sitten seuraelämässä mielelläni selitän muillekin mitä olen lukenut. Tässäkin talossa olen minä jo pari kertaa sattunut puhumaan sellaisista aineista, sen sijaan, että minun yksinomaan olisi pitänyt puhua rakkaudesta. Toivon kuitenkin että minun tällä kertaa käy paremmin.

Notarius. Niin tiedän, mutta voitte kai te nyt pakoittaa itseänne edes tunnin verran?

Gert. Hyvä herra notarius! Ettekö te olisi niin hyvä ja harjoittaisi minua siihen vähän. Olkaa te olevinanne neitinä ja tehkää sitten minulle kysymyksiä juuri noista asioista, että saisimme nähdä, voinko minä kestää koetuksen, vai enkö? Minun on niin hemmetin vaikeata pitää suuni kiinni, varsinkin kun joku antaa minulle tilaisuuden puhua.

Notarius. Varsin mielelläni. Kas niin, nyt olen minä neiti.

Gert. Nöyrin palvelijanne, rakkahin neitini!

Notarius. Palvelijanne, mestari Gert!

Gert. Vavisten tulen minä tällä kertaa luoksenne.

Notarius. Kuinka niin?

Gert. Koska minä viime kerralla suututin teidät pitkällä puheillani.

Notarius. Ei se mitään tee. Tehän puhutte aina niin hyvin. Mutta mitä uutta, mestari Gert?

Gert. Ei mitään erityistä.

Notarius. Mutta ettekö ole lukenut avisia.

Gert. Tietysti minä olen.

Notarius. Ja eikö niissäkään ole mitään uutta?

Gert. Ei juuri mitään muuta kuin — —. Ei, se on totta, minä en olekkaan lukenut niitä siitä asti, kuin matkustin ulkomaille.

Notarius. Onko mestari Gert matkustanut ulkomaille?

Gert. Matkustin kerran Harslevista Kieliin, enkä koskaan unhoita sitä matkaa. Samalle matkalle sattui muun muassa eräs hattumaakarın sälli — — — (Lyö vasten suutaan). Vaikenetko sinä senkin elukka!

Notarius. Mitä te aijoitte sanoa siitä hattumaakarista.

Gert. Ei muuta kuin että se oli sellainen konna, ettei siitä kannata puhua.

Notarius. No sehän käy vallan mainiosti.

Gert. Niinpä kyllä. Ettekö nyt tahtoisi mennä sisälle, herra notarius ja sanoa että minä olen täällä. (Notarius menee).

(Mestari Gert käy edestakaisin ja harjoittelee mutisten itseksensä ja aina vähän väliin lyöden vasten suutaan).

23:mas kohtaaus.

Mestari Gert. Gotthard. Leonora. Pernilla. Notarius.

Gert. Nöyrin palvelijanne, ihana neiti!

Leonora. Palvelijanne.

Gert. Vavisten tulen minä tällä kertaa luoksenne.

Leonora. Vai niin.

Gert. Pyydän nöyrimmästi anteeksi viime kerrasta.

Leonora. Kun isäni on kerran sen anteeksi antanut, niin täytyy se minunkin tehdä.

Gert. Mutta minä uskallan toivoa että neiti oikein sydämmestään on sen minulle anteeksi antanut.

Leonora. Minä en milloinkaan tee vastoin isäni tahtoa.

Gert. Teidän hyvällä isällänne, samoin kuin teilläkin on kyllä ollut syytä olla suuttunut minuun.

Leonora. Siinä on tavallansa paljon perää.

Gert. Mutta se onkin ainoa vikani, rakas neiti, sillä muuten olen minä siivo ja jämtti mies.

Leonora. Kyllä niinkin.

Gert. Minä en tahdo puolustaa käytöstäni teitä kohtaan, vaan otan sen mielelläni viakseni, vaikka sitä muualla maailmassa pidettäisiin ansiona.

Leonora. Voipi olla niin.

Gotthard. Te olettekin niin kovin arkatuntoisia, hyvät ihmiset. Minä päin vastoin varsin mielelläni, vaikka ainakin tahtoisin olla mestari Gertin seurassa. Sillä minä rakastan puhelua ja mitä minä olen kuullut niin ei mestari Gert olekkaan mikään joutavanpuhuja.

Gert. Kiitän nöyryimmästi, hyvä herra niistä hyvistä ajatuksista, joita teillä on minusta.

Gotthard. Mutta mitä mahtaa sitten niillä ihmisillä olla niin paljon moittimisen syytä? Puhutteko te siis jotain sopimattomia?

Gert. Ei, ei kukaan voi sellaista minusta sanoa. Minä en puhu muusta kuin tieteellisistä ja muuten harvinaisemmista asioista.

Pernilla. Tahdon auttaa herra setää. Mestari Gert on mies joka on matkustanut ulkomaillaakin. Sellaisilla matkoilla kokee paljon monenlaista ja ne kysyvät paljon rahaa. Mutta sittenpä onkin niistä se hyöty, että palattuaan voi niistä kertoa.

Gotthard. Mestari Gert on siis ollut ulkomailla.

Gert. No, enpä niin erityisesti.

Pernilla. Niin, mutta kyllä minä muistan kuulleen, että te kerran olette matkustaneet Kieliin.

Gert. Se on tosiaankin totta. Minä matkustin kerran Harslevista Kieliin, enkä koskaan unhoita sitä matkaa. Muun muassa oli samalla matkalla — — (vaikenee äkkiä ja tuppaa nenäliinan suuhunsa).

Gotthard. Kuka oli sillä samalla matkalla.

Gert. Ei kukaan.

Gotthard. Hyvä herra! Kun te vaan puhutte matkoista ja kertomuksista, niin en minä ymmärrä, mistä ne teitä voivat moittia.

Pernilla. Enkä totta maar' minäkään lii'oin.

Gotthard. Ja minun pitää todella moittia veljeäni siitä, että hän voi suuttua sellaisesta.

Gert. Kiitän nöyryimmästi! Mutta suokaa anteeksi, minun täytyy toimittaa asiani neidille.

Gotthard. Tiedätkö Pernilla? Minun tekee mieleni sanoa että avisissa on nykyisin ollut asioita, joista minä melkein maksaisin rahaa, jos vaan saisin niihin selitystä. Minä olen esim. jo monta kertaa lukenut tory ja wighpuolueista Englannissa, mutta en tiedä, mistä ne ovat syntyneet, eikä koko kaupungissa ole ketään, joka niistä sen tarkemmin voisi selittää.

(Mestari Gert, joka sillä aikaa on lähennellyt Leonoraa, höristää korviaan ja sanoo:)

Gert. Minä voisin kyllä sen selittää, jos minulla vaan olisi aikaa.

Gotthard. Sitä minä kovin epäilen, hyvä herra, sillä ei kellään muulla koko kaupungissa ole sen tarkempaa selkoa siitä.

Gert. Vieköön minut vaikka piru, ellen siitä asiasta ole yhtä varma kuin viidestä sormestani.

Gotthard. No tiedänhän aina minäkin jotain sinne päin. Tiedän että torypuolue on se, joka mestasi Jaakko-kuninkaan.

Gert. Ei, ei, hyvä herra! Asianlaita on aivan toinen. Minä selitän sen sitten, mutta nyt täytyy minun ensin kosia — — —

Gotthard. Ha, ha, ha! Kuulen heti, ettette siitä sen paremmin tiedä. Toryt ne olivat, jotka tappoivat Jaakon. Siitä nyt olen ihan varma, kun vaan olisin yhtä varma muustakin.

Gert. Ei, ei se ole sinne päinkään, hyvä herra! Englannissa on neljä päälahkoa: Toryt, whigit, mannistit ja anabaptistit.

Pernilla (Hiljaa). Nyt on peli voitettu. Nyt vaan kiireen kyytiä kutsumaan apteekkaria ja herra Leonardia.

Gert (Jatkaa). Toryt ovat etumaiset ja pitävät aina kuninkaan puolta, ja ne taistelivat myös Jaakko-kuninkaan puolella, silloin kun hän Englannissa kävi sotaa whigejä vastaan, jotka nostivat kapinan

Cromwellin johdolla. Tämä Cromwell, jonka nimi latinaksi on Massaniello, oli teurastajan poika, mutta kohosi niin korkealle, että hän tuli sukkanauhanritariston jäseneksi ja ylipäälliköksi sekä maalla että merellä, sillä hänellä oli pää kuin partaveitsi; ajatelkaas hyvä herra: hän oli niin taitava, että hän antoi audienssin, luki, kirjoitti ja saneli neljää kirjettä yhtä aikaa. Se kuuluu uskomattomalta, mutta se pitää olla niin tosi, kuin minä itse tässä seison.

(Apteekkari saapuu, kohauttaa olkapäitään, lähettää noutamaan Leonardia, joka sitten kihlataan Leonoran kanssa, sillä aikaa kuin Gert yhä puhuu).

Sentähden kuningas koroitti hänet kunniavirasta toiseen. Mutta kun Kanterburin arkkipiispan istuin tuli avonaiseksi, antoi hän sen eräälle Fairfax nimiselle, vaikka Cromwell oli siihen suositellut omaa lankoansa. Tästä suuttui Cromwell niin, että hän nosti kapinan kuningasta vastaan, kokosi suuren sotajoukon whigejä, mannisteja ja anabaptisteja, voitti kuninkaan suuressa taistelussa, sai hänet vangiksi, ja jo samana iltana antoi hakata häneltä pään poikki. Mutta kun Cromwell oli hallinnut muutamia vuosia, tuli Jaakko kuninkaan poika takaisin, yhtyi torypuolueeseen, löi whigit monessa monituisessa taistelussa, ja vihdoin viimeisessä tappelussa sai hän Cromwellinkin vangiksi ja antoi neljän hevosen repiä hänet kappaleiksi. Siten pääsivät toryt taas uudestaan valtaan ja päättivät perin juurin hävittää maasta whigit ja niiden puoluelaiset mannistit ja anabaptistit. — — — Mutta varjele taivas! Tässä minä taas seison ja lörpötän minkä ennätän. Missä neiti on?

Pernilla. Pfui! Hän on jo mennyt teiltä sivu suun. Hän on jo yhdistetty tämän nuoren herran kanssa sillä aikaa kuin mestari Gert oli Englannissa.

Gert. Mitä? Onko se mahdollista, herra apteekkari?

Gilbert. Kyllä, hyvä herra! Minä olen pitänyt sanani; viimeisen kerran olen pyytänyt teitä nyt tänne, että tekisitte asiasta lopun. Mutta niinkuin näen, olette te auttamaton, ja sentähden olen minä antanut tyttäreni tälle kunnon miehelle, joka on häntä jo kauvan rakastanut.

Gert. Piru teidät periköön, kun saatoitte minut tähän puheeseen. Mutta hyvä herra apteekkari. Eikö tätä asiaa voi enään muuttaa?

Gilbert. Ei. Sanokaa vaan paljon terveisiä äidillenne. Nyt ette täältä enää ketään muuta saa, jollette tahdo naida tuota piikaani Pernillaa.

Pernilla. Hävetköön se, joka tuosta huolisi! Minä tahdon muutakin kuin suun pärinää.

Gert. Mutta herra apteekkari!

Gilbert. Mutta hyvä herra, tälle ei voi enään mitään. Naimakirja on jo tehty.

Gert. Ah, minä en tahdo kauvemmin olla tällaisten ihmisten parissa vaan matkustan heti muualle, jossa oppia osataan paremmin arvostella.

Gilbert. Onnea matkalle! Tulkaa, menkäämme sisään.

(Esirippu alas)

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MESTARI GERT ELI LÖRPÖTTELEVÄ PARTURI:
HUVINÄYTELMÄ 1:SSÄ NÄYTÖKSESSÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with

active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED,

INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.